

Bloederig **EINDE**

Een van de bloederigste faillissementen van het jaar staat op naam van het Enschedese Weyl, de grootste runderslachterij van Nederland. Rond het bedrijf hangt echter een hardnekkige zweem van fraude. 'Ze hadden mooie praatjes, maar het zijn gewoon oplichters.' Hoe twee wanhopige directeuren jarenlang een luchtballon van 45 miljoen euro vulden.

Z

Ze staat er met haar handen in de zij, net buiten de deuropening van haar enorme, rietgedekte villa in Glanerbrug, de laatste halte voor de Duitse grens voor wie vanuit Enschede komt rijden. Over haar voorhoofd loopt een diepe, verticale frons. Haar woning, waarin ze zo veel gelukkige jaren met haar familie heeft doorgebracht, wordt vandaag overgeschreven op naam van een toetjesfabrikant uit Enschede. Links van haar staan twee nachtzwarte BMW 5-serie stationcars voor de geopende garagedeuren, rechts komt haar tienerzoon even kijken. 'Mijn man? Nee, die is niet thuis. En ik heb geen idee wanneer hij wel komt.' Ze doet defensief een stapje achteruit; het kwartsgrind knerpt onder haar voeten. 'Gaat u over ons schrijven? Dan wil ik wel eerst het stuk zien. U moet begrijpen dat er nogal wat is gebeurd en dat we daar eigenlijk niet over kunnen praten. Ik zal kijken of hij u misschien nog kan bellen.'

Van oorsprong heet ze **Miranda Snellenberg**, maar de Twentenaren kennen haar vooral onder de Joodse achternaam van haar man, **Frank Weyl**. Hoewel bepaald geen *socialite*, was hij een bekende Twent, want eigenaar van een van de grotere werkgevers in de regio: slachterij Weyl, goed voor de verwerking van vijf- tot zeventuizend stuks rundvee per week en daarmee de grootste van Nederland. Tegenwoordig staat Weyl (51), samen met zijn voormalige financiële man **Harro Geerdink** (45), in Twente vooral bekend als de centrale figuur in het grootste

faillissement sinds de teloorgang van de textielindustrie en als betrokkene bij een groot fraudeonderzoek. Het duo wordt ervan verdacht 45 miljoen euro aan omzet te hebben verzonnen via een constructie die later door de curator als 'chequecarousel' zou worden aangeduid. En dat heeft ineens veel vijanden opgeleverd. 'Oplichters zijn het, meneer', briest **Gerard Roerink** tussen zijn tanden door. Hij runt een uitzendbureau in Haaksbergen en had tientallen uitzendkrachten bij Weyl rondlopen, die hij zelf voorfinancierde. 'Vooraf krijg je mooie verhalen te horen; ze maakten een goede indruk, hadden indrukwekkende jaarverslagen. Het was ook een heel groot bedrijf. Maar achteraf zijn het niet meer dan goedkope oplichters. Mijn bedrijf heeft het overleefd, maar dit heeft me vele tonnen gekost.'

Wat Roerink eerder niet wist, is dat Weyl al tien jaar een spookbedrijf was dat waarschijnlijk allang niet meer had mogen bestaan. Dat wilden Frank Weyl en Harro Geerdink zelf vermoedelijk ook niet geloven, want ze bouwden een omgekeerde piramide van epische proporties.

PIJN

Het verhaal van Weyl eindigt in veel pijn, maar daar begon het ook mee. Vader **Max Weyl** kwam na de Tweede Wereldoorlog in Nederland terecht; zijn familie had verschrikkelijk geleden in Duitsland. Hij bouwde in Glanerbrug een nieuwe toekomst op. 'Een echte koopman en vleesman pur sang. Hij bracht uren

door in de stal en op de veemarkten', zou Frank Weyl in 2009 wat clichématig vertellen bij het overlijden van zijn vader. Maar slager Max had ambitie. Hij slachtte zijn vee eerst in het gemeentelijk slachthuis in Enschede, maar wist dat het groter kon. In 1977 opende hij een eigen

Achteraf
zijn het niet meer
dan goedkope op-
lichters. Mijn bedrijf
heeft het overleefd,
maar dit heeft me
vele tonnen gekost'

industriële slachterij aan Het Lenfert, op een industrieterrein pal tegen de campus van de Universiteit Twente aan. In 1991 nam Frank het >>

bedrijf over. 'Frank Weyl was niet direct iemand die het buskruit had uitgevonden', vertelt een jeugd-vriend. 'Het meisje met wie hij later trouwde – het was een moetje – had ook het IQ van een weekdier, dat trekt elkaar aan. Later is hij van haar gescheiden. Maar hij is gewoon zijn vader opgevolgd in het bedrijf, daar hoefde hij niets voor te presteren. De Weyls waren geen opvallende mensen. Strikt joods; ze voerden al hun geloofsrituelen nauwgezet uit. Maar harde werkers waren het wel. Frank ook.'

En net als zijn vader brandde Frank van ambitie. Na de overname in de jaren negentig breidde hij het bedrijf snel uit, kocht een slachterij in Nordhorn om aan de Duitse markt te kunnen leveren, en opende een vestiging in Rusland. Hij werd de hoofdleverancier van vleessnippers voor de hamburgers van McDonald's en exporteerde het grootste deel van de productie oostwaarts. De volumes waren enorm: bij het faillissement op 19 mei 2010 lag er 4800 ton vlees in de koelhuizen van Weyl – de resten van zeker tienduizend runderen. Maar een groot volume betekent ook een groot risico, en juist het allergrootste risico van de vleessector – een veeziekte – trof het florerende bedrijf in 2001. Wegens de mond-enklauwzeerepidemie (mkz) mocht Weyl maandenlang niet exporteren. Het werd het begin van het einde.

CHEQUES

Uiteindelijk startte de definitieve deconfiture afgelopen februari. 'Als raad van commissarissen hadden we jarenlang niets door. We hebben bijzonder goed opgelet en de cijfers kwamen ons solide voor. Daarbij gaf KPMG elk jaar trouw een goedkeurende verklaring af, dus wij vermoeden aanvankelijk niets', zegt **Simon Bommeljé**, een van de vier commissarissen bij Weyl. 'Maar begin 2010 werden we onrustig na een zeker incident. Daar wilden wij het fijne van weten, dus dat hebben we laten onderzoeken. Het is direct aanleiding geworden tot het onderzoek.' Zijn medetoezichthouder **Pieter de**

Boorder, advocaat in Rotterdam, maakt het wat specifieker: 'Dat draaide om een situatie met niet-bestaande omzet in België. Naar aanleiding daarvan hebben we in

de werkelijkheid', stelt hij in zijn faillissementsverslag. In de jaarrekening zouden debiteuren en voorraad 'zwaar zijn opgeklopt, terwijl een deel van de crediteuren buiten de

'Ze werden gecontroleerd door een gerenomeerd accountantskantoor, dan ga je er toch van uit dat het goed zit?'

februari een onderzoeksbureau ingehuurd, dat een maand later met het rapport kwam. Dat is naar de banken gegaan, die, mede na verklaringen van de directie, hun kredieten hebben beëindigd. U moet weten: we praten er niet graag over zolang het onderzoek loopt. De reputatie van mijn medecommissarissen is uitstekend; het is ook voor ons een zeer pijnlijke affaire.'

Want wat is er precies gebeurd? Zoals De Boorder al stelt, sneden de banken – meer specifiek ABN Amro en Fortis – hun kredietlijnen af, waarna Weyl vrijwel per direct surseance moest aanvragen. 'We doen geen nadere mededelingen over specifieke klanten', weet een woordvoerder van ABN Amro te melden. 'Maar als er geen onderpand is voor een krediet, dan stop je natuurlijk als bank. En dat ontbreken, eh, was nu wel het geval.'

Dat is nogal mild gesteld. Weyl-curator **Jacques Daniëls** formuleert een stuk duidelijker. 'De administratie van de onderneming gaf al vele jaren – tien jaar of mogelijk nog langer – geen correcte weergave van

jaarrekening was gehouden'. In totaal is er waarschijnlijk een afwijking in de jaarrekening van circa 45 miljoen euro, op een balanstotaal van ruim zestig miljoen. Een indrukwekkend verschil; in plaats van een positief eigen vermogen van twaalf miljoen euro zou er dan sprake zijn van een negatief eigen vermogen van 33 miljoen. 'De enorme verliezen die de mkz-crisis destijds veroorzaakte, zouden op dat moment al funest zijn geweest voor de onderneming, maar dat is gemaskeerd door aanpassingen in de administratie', vervolgt Daniëls. Het lijkt er dus sterk op dat Weyl en Geerdink op wanhopige wijze probeerden hun bedrijf te reanimeren, maar dat dat jarenlang niet lukte, of sterker: tot meer ellende leidde. Dat dat allemaal kon is uiterst curieus, want onder de jaarverslagen van Weyl prijkt al jaren de trotse en goedkeurende naam van **Edwin Slutter**, partner van accountant KPMG Arnhem. Hoe is het in vredesnaam mogelijk dat een dergelijke mega fraude zich pal onder de ogen van een accountant afspeelt? Slutter is inmiddels actief participant in het >>

onderzoek van Daniëls en verwijst door naar zijn woordvoerder **Jan-Willem Wits**. Deze zegt: 'Op het moment dat mensen in belangrijke posities in een onderneming besluiten een accountant van verkeerde informatie te voorzien, wordt het voor ons ook heel lastig. Wij moeten kunnen vertrouwen op de cijfers die wij krijgen. Of onze accountant in het geval van Weyl iets te verwijten valt, moet nog blijken uit het onderzoek van de curator.'

HOCKEYVELD

Hoeveel is een accountantsverklaring tegenwoordig nog waard? Dat vraagt ook **Bert Meulenbeld** zich af. Hij is eigenaar van twee middelgrote installatiebedrijven in de regio. 'De firma Weyl zag er vanaf de buiten-

Net als bij Frank Weyl (l.) werkt ook bij Harro Geerdink geen enkel telefoonnummer meer

Overigens heb ik zelf twijfels bij de schuld van Harro Geerdink. De keren dat ik hem nu op het hockeyveld spreek, gaat het niet echt over Weyl, omdat het onderzoek loopt. Maar ik

weten waar zijn vader is, noch wanneer hij thuiskomt. Het faillissement lijkt vrijwel iedereen te hebben verrast die met het bedrijf te maken had. Zelfs **Clemens van den Biggelaar**, samen met Geerdink en Weyl eigenaar van Kiwi, een bureau dat veel Poolse uitzendkrachten leverde voor de slachterij, waar in totaal zevenhonderd man personeel rondliep. 'Zij bemoeiden zich niet met de gang van zaken bij Kiwi en waren alleen mede-eigenaar. Ik had echt helemaal niets door toen Geerdink mij in mei vertelde dat de banken de geldkraan hadden dichtgedraaid en ze niet meer konden betalen. We kregen nog 1,2 miljoen van Weyl.' Kiwi ging gierend failliet. 'Maar zes dagen later zijn we doorgestart, zonder de twee

'Zelfverrijking was het toch niet, denk ik. Die mensen werkten keihard. Weyl was van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat op de slachterij'

kant altijd prima uit. Ze hadden een zeer slechte betalingsmoraal – soms moest je negentig of 120 dagen wachten op je geld – maar daar koos je voor als je zaken met ze deed; uiteindelijk betaalden ze altijd. Ze werden tenslotte ook gecontroleerd door een gerenommeerd accountantskantoor, dan ga je er toch van uit dat het wel goed zit?' Meulenbelds bedrijven onderhielden technische installaties in de slachterij. 'Ik probeer nu met de curator te regelen dat ik mijn geld daarvoor alsnog krijg.

heb hem leren kennen als een zeer betrouwbaar financieel man. Een echt sympathieke bourgondiër is hij, en zolang het tegendeel niet is bewezen, blijf ik erop vertrouwen dat het niet uit zijn koker komt. Zo'n eigenaar weet toch altijd meer dan een financieel directeur.' Toch is die lezing moeilijk na te vragen bij Geerdink. Net als bij Frank Weyl werkt bij hem geen enkel telefoonnummer meer. De deur van zijn villa in Hengelo-Noord wordt opengedaan door zijn zoon, die zegt niet te

oude aandeelhouders natuurlijk.' Van den Biggelaar was niet de enige die mee de diepte in werd gesleept. Talloze veehandelaren kwamen acuut in de problemen, transporteur Fischer Transport ging failliet (eigenaar **Henk Fischer** startte ook door, maar is nog te aangedaan om erover te praten) en in België ging de veemarkt van het pittoreske stadje Sint-Truiden over de kop – de laatste van Vlaanderen. En dat kwam weer omdat de grootste veehandelaar in de buurt failliet

BEELD RUBEN KEESTRA

was gegaan, **Rudi van Calster**. Die was op dat moment zijn huis ontvlucht, bang voor woedende leveranciers. Juist Van Calster lijkt nu de spil te zijn van de chequefraude bij Weyl.

LIQUIDITEIT

Hoe die fraude rond die veehandelaar er precies uitzag? 'Goede vraag', antwoordt curator Daniëls, inmiddels een halfjaar na het faillissement van Weyl. 'Het is tamelijk complex. Hoe het precies is gegaan, weet zelfs ik nu nog niet. Vanwege het onderzoek en de daaruit voortvloeiende strafzaken hebben verdachten (Weyl en Geerdink, red.) een zwijgrecht waarop zij zich kunnen beroepen.' Daniëls komt dus niet veel verder, zo lijkt het. Uit zijn verslag: 'Bij een Belgische onderneming ging een grote kasstroom rond waarbij cheques werden gebruikt. De achterliggende reden lijkt te zijn om in zowel België als Nederland liquiditeit te creëren waar groten-deels geen leveranties onder lagen.' Die 'Belgische onderneming' was Van Calster. Deze kocht wekelijks tot 1500 runderen op de Vlaamse veemarkten, om ze daarna naar Nederland te transporteren. 'En hij betaalde altijd tussen vijftig en 150 euro boven de gaande marktprijs per koe', fluistert een Vlaamse veehandelaar. 'De man was koopziek. De kwaliteit van de koeien maakte hem de laatste jaren niet meer uit, hij pakte alles. De andere Vlaamse groothandelaren gingen eraan kapot. Omdat de prijzen van Van Calster onrealistisch hoog waren, droogde het aanbod op. Op een gegeven moment moesten de concurrenten zelfs koeien in Nederland gaan kopen, waar de prijzen lager waren.' Maar hoe stak die 'chequecarrousel' waarover de curator het heeft dan precies in elkaar? De veehandelaar: 'Dat met die cheques valt wel mee. Van Calster schreef de laatste jaren meestal gewoon over via de bank, maar was een heel slechte betaler. Telkens als veehandelaren er de brui aan gaven omdat hij niet overmaakte, ging hij weer een tijdje cheques schrijven. Waarna hij weer langzaam

overschakelde op overschrijven en het spel opnieuw begon. Ik denk dat ze gewoon omzet nodig hadden in Nederland. Als de bank voor het verlenen van krediet wil zien dat je omzet maakt, dan laat je dat toch zien? Omdat ze ver boven de marktprijs inkochten en verloren aan die koeien, moest Van Calster er elke keer meer opkopen om de omzestroom op gang te houden. Alle veehandelaren hier in de streek wisten dat die bom vroeg of laat ging barsten, maar toch zijn er velen verrast door hem en mee het schip in gegaan.'

Rudi van Calster is officieel niet meer actief als veehandelaar. 'Maar de mannen die voor hem opkochten, zijn toch weer bezig', weet een Vlaamse veehandelaar. 'Ze hebben een andere bvba opgericht en zijn opnieuw gestart. Zijn naam staat er niet in, maar iedereen hier in de streek weet dat hij erachter zit. Ik verkoop niet meer aan hen; het is halve maffia.' De 'chequefraude' moet intussen enorm zijn. Een vooralsnog onbekende Belgische bank claimt bij Daniëls nog 25 miljoen euro uit het faillissement van Weyl te krijgen. Wat ook de beklemmend nauwe band tussen Van Calster en Weyl onderschrijft.

HYPERMODERN

Hoe het ook zij, het onderzoek naar Frank Weyl en Harro Geerdink loopt nog en de totale afwikkeling duurt vermoedelijk nog enkele jaren. De slachterij draait inmiddels weer, met 250 man personeel. De Brabantse vleesmoloeh Vion, een van de grootste vleesverwerkers van Europa, heeft grote delen van het bedrijf gekocht. 'Het is een hypermoderne onderneming, maar de slachtlijnen draaien niet meer', vertelt Vion-woordvoerder **Marc van der Lee**. 'Het punt met slachten is dat het een basisactiviteit is waarop je weinig marge kunt maken. Wij hebben dus alleen de uitbeenderij in gebruik. Daarmee kun je voorverpakte producten op maat maken voor eindgebruikers en kunnen we ons veel beter onderscheiden. Of we de slachtlijnen nog opstarten, hangt van

de vraag uit de markt af. Voorlopig is die er niet.'

De grootste schuldeisers zijn nu huisbankiers Fortis (35 miljoen euro), ABN Amro (twaalf miljoen) en factoringmaatschappij Attradius (vijftien miljoen). Verder wordt Weyl omgeven door een sliert van 590 schuldeisers die menen samen nog 49 miljoen van het bedrijf te krijgen. De kans dat ze dat krijgen is nihil. Daniëls heeft intussen voor dertig miljoen euro beslag gelegd op de bezittingen van Frank Weyl en Harro Geerdink. De villa van Geerdink staat te koop voor zo'n half miljoen euro, het huis van Frank en Miranda Weyl is eind november verkocht. 'Ik vond het altijd al een mooi huis, dus heb ik de curator een bod gedaan. Hij ging akkoord', zegt **Reynier Varvik**, de eerdergenoemde toetjesfabrikant uit Enschede. Het verhaal verbaast hem, vertelt hij. 'Ze hebben het al die jaren heel goed verborgen weten te houden. Dit verhaal is echt als een schok in de Twentse ondernemersgemeenschap geland, niemand zag het aankomen. Al waren ze natuurlijk tien jaar geleden al technisch failliet. Toch was het geen zelfverrijking, denk ik. Die mensen werkten keihard. Van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat was Weyl op de slachterij. Als ze de fraude in België niet hadden ontdekt, hadden ze volgens mij nog jarenlang door kunnen gaan.' □

7000 KALDEN PER WEEK

Weyl slachte tot wel zeven-
duizend stuks rundvee per
week. Telt u even mee?